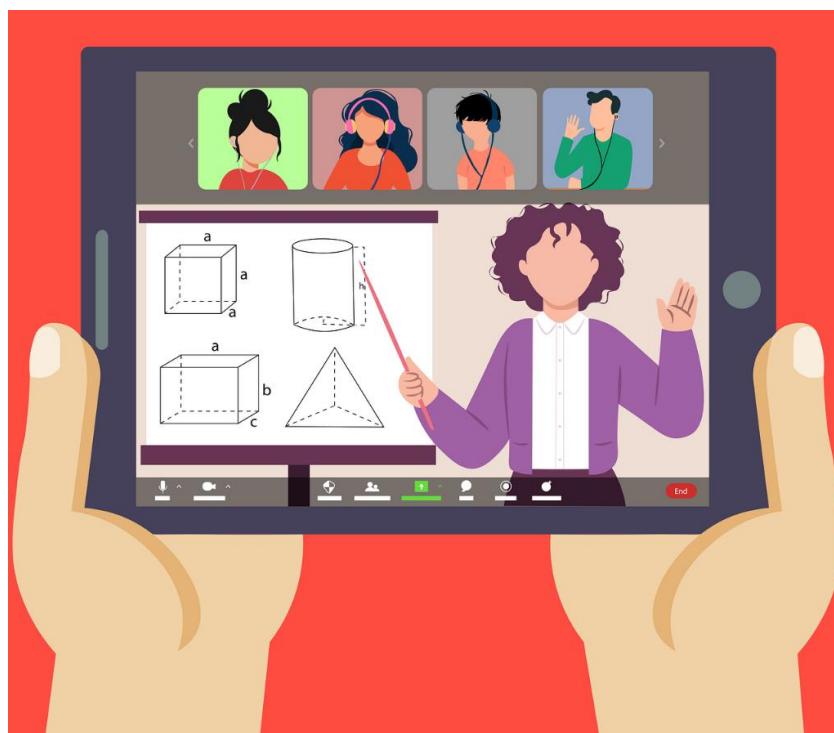

Eurydice

Better knowledge for better education policies

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση και η ευημερία των εκπαιδευτικών

“Ο πολυτιμότερος πόρος των εκπαιδευτικών είναι που έχουν ο ένας στον άλλο. Χωρίς συνεργασία η ανάπτυξή μας περιορίζεται στις δικές μας προοπτικές” Robert John Meehan¹

Οι εκπαιδευτικοί, όπως και άλλοι υπάλληλοι στην ΕΕ, περνούν περίπου το ένα τρίτο της ζωής τους στη δουλειά. Η διατήρηση υψηλών επιπέδων ευημερίας στο χώρο εργασίας είναι ζωτικής σημασίας για όλους, και το έγγραφο εργασίας του ΟΟΣΑ για την οικονομία της ευημερίας τονίζει ότι η ατομική ευημερία είναι ένα από τα βασικά συστατικά του ανθρώπινου κεφαλαίου που μπορεί να έχει θετικό αντίκτυπο στην οικονομική ανάπτυξη.

Πόσο σημαντική είναι λοιπόν η ευημερία για τους εκπαιδευτικούς και πώς έχει επηρεαστεί κατά τη διάρκεια της πανδημίας; Η νέα έκθεση του Δικτύου ΕΥΡΥΔΙΚΗ με τίτλο «Εκπαιδευτικοί στην Ευρώπη: Ανάπτυξη, Πρόοδος και Ευημερία», αναλύει την εμπειρία του άγχους στην εργασία, όπως αυτή επισημάνθηκε από τους

¹ Robert John Meehan

Αμερικανός σύμβουλος Εκπαίδευσης, ειδικός σε θέματα παρακίνησης, Ποιητής, Συγγραφέας

εκπαιδευτικούς. Αναδεικνύει ότι οι εκπαιδευτικοί που εργάζονται σε ένα κλίμα συνεργασίας, τείνουν να αναφέρουν χαμηλότερα επίπεδα στρες. Τα υψηλότερα επίπεδα άγχους αναφέρονται από τους εκπαιδευτικούς όταν εργάζονται σε τάξεις που θεωρούν προβληματικές ή όταν αισθάνονται λιγότερο σίγουροι για τη διαχείριση της συμπεριφοράς των μαθητών ή την παρότρυνσή τους.

Όπως επισημαίνει το νέο σχέδιο δράσης για την ψηφιακή εκπαίδευση, το κλείσιμο του σχολείου και η μετάβαση από τη διά βίου στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση κατά το πρώτο κλείδωμα του περσινού Μαρτίου, ήταν ιδιαίτερα έντονη και σκληρή. Η εξ αποστάσεως διδασκαλία έχει πράγματι αλλάξει ριζικά τις συνθήκες εργασίας των εκπαιδευτικών, αλλά πώς έχει επηρεάσει την ευημερία τους;

Η έκθεση του Κοινού Ερευνητικού Κέντρου (Joint Research Centre) της ΕΕ σχετικά με τον πιθανό αντίκτυπο του COVID-19 στην εκπαίδευση, υπογραμμίζει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν ορισμένοι εκπαιδευτικοί στο χειρισμό μιας ευρείας ποικιλίας εργαλείων ηλεκτρονικής μάθησης για την παράδοση μαθημάτων. Σύμφωνα με την έκθεση, η ταχεία μετάβαση σε εικονικές τάξεις μαζί με ζητήματα συνδεσιμότητας στο διαδίκτυο, είχε αρνητικό αντίκτυπο στα επίπεδα άγχους των εκπαιδευτικών και υπογράμμισε την ανάγκη για προώθηση των ψηφιακών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών. Η έκθεση του JRC υπογραμμίζει επίσης ότι η εξ αποστάσεως διδασκαλία μπορεί να γίνει πολύ αγχωτική τόσο για τους εκπαιδευτικούς όσο και για τους μαθητές, με τα παιδιά από λιγότερο προνομιούχα υπόβαθρα να είναι πιο πιθανό να μείνουν πίσω στη μάθηση. Οι μαθητές με περιορισμένη πρόσβαση στην τεχνολογία, έλλειψη επαρκούς χώρου μελέτης ή γονικής υποστήριξης για την εργασία στο σπίτι, μπορούν να επιβαρύνουν τους εκπαιδευτικούς που αγωνίζονται να προσφέρουν σε όλα τα παιδιά ίσες και ποιοτικές ευκαιρίες μάθησης.

Πολλοί εκπαιδευτικοί στην Ευρώπη, και ειδικά οι νεοπροσληφθέντες, αισθάνθηκαν ιδιαίτερη πίεση, καθώς η εξ αποστάσεως διδασκαλία σήμαινε περισσότερο χρόνο εργασίας απ' ό,τι ανέμεναν. Και αυτό γιατί για πολλούς μαθητές που είχαν χάσει την εκπαίδευση λόγω του κλεισίματος του σχολείου ή του αναγκαστικού αυτοπεριορισμού, οι εκπαιδευτικοί προσπάθησαν να αντισταθμίσουν την κατάσταση, με περισσότερο χρόνο στην προετοιμασία και τον προγραμματισμό των μαθημάτων, προκειμένου να υποστηρίξουν αυτούς τους μαθητές. Η εξ αποστάσεως διδασκαλία σήμαινε επίσης ότι οι εκπαιδευτικοί έπρεπε να μάθουν να αντιμετωπίζουν την έλλειψη φυσικής αλληλεπίδρασης και ορατής γλώσσας του σώματος, συμπεριλαμβανομένων των χειρονομιών και των εκφράσεων - τα οποία παρέχουν σημαντικές ενδείξεις για αξιολόγηση και διαχείριση τάξεων.

Από την άλλη, ενώ πολλές έρευνες έχουν δείξει αρνητικές συνέπειες της εξ αποστάσεως διδασκαλίας, άλλες έρευνες διαπίστωσαν ότι οι συνθήκες μιας τέτοιας διδασκαλίας μπορούν να έχουν θετικό αντίκτυπο στην ευημερία των εκπαιδευτικών. Μια πρόσφατη μελέτη του Ινστιτούτου Εκπαίδευσης του UCL για παράδειγμα, διαπίστωσε ότι λιγότεροι εκπαιδευτικοί ανησυχούσαν για την εργασία τους, με περίπου έναν στους είκοσι να αναφέρει πολύ υψηλό άγχος σε σύγκριση με έναν στους οκτώ πριν από το κλείσιμο. Πράγματι, τον Απρίλιο του 2020 οι καθηγητές είχαν περισσότερες πιθανότητες να πουν ότι ένιωθαν ενεργητικοί, χαλαροί και εκτιμημένοι από ότι όταν οι ίδιες ερωτήσεις τέθηκαν νωρίτερα στο ακαδημαϊκό έτος (Οκτώβριος 2019) ως περίπτωση πιθανού σεναρίου!

Τι μπορούν να κάνουν η ΕΕ και οι κυβερνήσεις για να υποστηρίξουν τους καθηγητές που εργάζονται εξ αποστάσεως κατά τη διάρκεια της πανδημίας; Το SELFIE for Teacher είναι ένα νέο εργαλείο αναστοχασμού (πλήρως διαθέσιμο στα μέσα του 2021)

που αναπτύχθηκε από το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπή και στοχεύει στη βελτίωση των ψηφιακών ικανοτήτων των εκπαιδευτικών. Εκτός από το εργαλείο SELFIE, το eTwinning μπορεί να προσφέρει στους εκπαιδευτικούς μια δυναμική ευρωπαϊκή κοινότητα όπου μπορούν να βρουν πόρους και να ανταλλάξουν βέλτιστες πρακτικές. Το σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ψηφιακή εκπαίδευση υποστηρίζει ουσιαστικά το μακροπρόθεσμο όραμα για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της εκπαίδευσης στην ΕΕ, με βάση τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την πανδημία. Οι κυβερνήσεις θα πρέπει να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα για να υποστηρίξουν εκπαιδευτικούς και μαθητές από λιγότερο ευνοημένα υπόβαθρα μέσα από αυτόν τον άνευ προηγουμένου χρόνο με επαρκή χρηματοδότηση για εξοπλισμό πληροφορικής και γραφείου όπου χρειάζεται.

Τελευταίο αλλά όχι λιγότερο σημαντικό, η υποστήριξη μεταξύ των εκπαιδευτικών μπορεί να είναι ζωτικής σημασίας. Όπως λέει η Loria Di Landri, μια δασκάλα στη Λομβαρδία της Ιταλίας: «Για μένα, η συνεργασία και η ανταλλαγή γνώσεων, εμπειριών και αμφιβολιών με τους συναδέλφους μου δασκάλους με βοήθησε να μεγαλώσω, να οδηγήσω την αλλαγή και να κοιτάξω μπροστά.» Όπως υπογραμμίζει και η προαναφερόμενη έκθεση του Δικτύου ΕΥΡΥΔΙΚΗ, ένα σχολικό κλίμα συνεργασίας, μπορεί να είναι αποτελεσματικό στη μείωση του άγχους των εκπαιδευτικών κατά την εργασία τους τόσο με φυσική παρουσία όσο και εξ αποστάσεως.

Συγγραφείς: Νικόλ Βασιλείου, Ντέιβιντ Κρόσιερ
Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης, Οπτιακουστικών Μέσων και Πολιτισμού
EACEA

Μετάφραση: Εθνική Μονάδα ΕΥΡΥΔΙΚΗ Κύπρου